وحید عظیم‌نیا
دبیر گروه اقتصاد

یکی از محورهای کلیدی در زمینه توسعه رشد اقتصادی، بخش نفت و گاز است. ایران در مجموع اولین دارنده ذخایر نفت و گاز دنیاست و از همین رو تمرکز بر صنعت نفت و گاز و توسعه زنجیره‌های ارزش آن بسیار کلیدی است. اهمیت سیاست و ابتکار جدید به کار گرفته شده در زمینه توسعه دیپلماسی فعال انرژی و تکیه بر ظرفیت شرکت‌های توانمند ایرانی در حوزه ساخت تجهیزات بومی‌سازی شده و صادرات آنها را در صفحه پیش‌رو با صاحب‌نظران انرژی بررسی کرده‌ایم. چه آنکه موفقیت این طرح بر پتانسیل گسترش بیشتر در منطقه تأکید و راه را برای افزایش تجارت انرژی هموار می‌کند.

نقش صادرات خدمات فنی مهندسی دانش‌بنیان در افزایش بازارهای تضمینی نفت

صادرات نفت‌خام برای رشد و ثبات اقتصادی ایران حیاتی است. ایران برای تضمین بازار ثابت نفت خود، سیاست «تقاضای خرید» را اتخاذ کرده که شامل سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های پالایشی کشورهای متقاضی نفت است. ایران با داشتن سهام در پالایشگاه‌های فراسرزمینی، نه تنها روابط اقتصادی و سیاسی را تقویت می‌کند، بلکه بازار تضمینی نفت‌خام خود را نیز تضمین می‌کند. در این یادداشت نقش مهم صادرات خدمات فنی مهندسی دانش بنیان در افزایش فروش نفت‌خام ایران از طریق سهامداری در پالایشگاه‌های فراسرزمینی با توجه به اثربخشی این راهبرد در مواجهه با تحریم‌های امریکا بررسی می‌شود.

سیاست «تقاضا خرید» رویکردی استراتژیک است که از سوی کشورهای تولیدکننده نفت برای برقراری روابط اقتصادی و سیاسی با کشورهای متقاضی نفت اتخاذ شده است. با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های پالایشی کشورهای هدف، کشورهای تولیدکننده نفت می‌توانند بازاری را برای نفت‌خام خود تضمین کنند و همکاری‌های دوجانبه را تقویت کنند. این سیاست با موفقیت از سوی کشورهایی مانند عربستان سعودی و کویت به کار گرفته شده که منجر به سطح بالایی از وابستگی متقابل در بازارهای نفت‌خام آنها شده است. با وجود مواجهه با محدودیت‌های مالی، ایران از تخصص خود در صادرات خدمات فنی مهندسی دانش بنیان برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت انرژی کشورهای هدف استفاده کرده است. ایران به جای سرمایه‌گذاری نقدی، خدمات فنی و مهندسی خود را برای بازسازی و بهینه‌سازی پالایشگاه‌های ضعیف ارائه می‌دهد. علاوه بر این، ایران خوراک ورودی پالایشگاه را به گونه‌ای تنظیم می‌کند که نفت‌خام ایران را در خود جای دهد و صادرات خدمات فنی و نفت‌خام را از طریق پالایشگاه‌های فراسرزمینی تسهیل می‌کند.

صادرات خدمات فنی مهندسی دانش بنیان نقش حیاتی در سرمایه گذاری ایران در پالایشگاه‌های فراسرزمینی دارد. جوانان و شرکت‌های دانش بنیان ایرانی با داشتن تخصص در خدمات فنی و مهندسی تجهیزات پالایشی، آنها را قادر می‌سازد تا بازسازی و بهینه‌سازی پالایشگاه‌ها را در کشورهای هدف انجام دهند. این تخصص در تبدیل پالایشگاه‌های نیمه فعال به تأسیسات دریایی با قابلیت فرآوری نفت‌خام ایران بسیار مهم است.

اجرای استراتژی صادرات خدمات فنی و مهندسی در بازسازی پالایشگاه‌ها نتایج مثبتی برای ایران به همراه داشته است. روابط دیپلماتیک بهبود یافته و صادرات نفت‌خام ایران به کشورهایی مانند ونزوئلا به میزان قابل توجهی افزایش یافته است. به عنوان مثال از ابتدای دولت سیزدهم صادرات ایران به ونزوئلا از ۲۰ هزار بشکه در روز به ۲۰۰ هزار بشکه در روز رسیده است. علاوه بر این، ایران به جای صادرات نفت خام اکنون در ازای آن فرآورده‌های نفتی دریافت می‌کند.

موفقیت سرمایه‌گذاری ایران در پالایشگاه‌های فراسرزمینی از طریق خدمات فنی و مهندسی متکی به تخصص جوانان ایرانی و شرکت‌های دانش‌بنیان است. بدون توانمندی‌های آنها ایران نمی‌توانست در پالایشگاه‌های خارج از کشور سرمایه‌گذاری کند و سهام آنها را در اختیار داشته باشد. این رویکرد اهمیت تداوم توسعه و بومی‌سازی خدمات فنی و مهندسی در بخش‌های مختلف از جمله ماشین آلات و سایر صنایع استراتژیک را برجسته می‌کند.

صادرات خدمات فنی و مهندسی در بازسازی پالایشگاه‌ها نشان‌دهنده خودکفایی صنعت پالایش ایران با وجود تحریم‌های امریکاست و این قابلیت به ایران اجازه می‌دهد تا پالایشگاه‌های مستهلک شده را به تأسیسات دریایی سازگار با نفت‌خام ایران تبدیل کند و تأثیر تحریم‌ها را به طور مؤثر خنثی کند. موفقیت این رویکرد بر نیاز به استراتژی‌های مشابه در سایر بخش‌ها برای ارتقای توسعه صنعتی و دستیابی به خودکفایی تأکید دارد.

صادرات خدمات فنی مهندسی دانش‌بنیان از طریق سهامداری در پالایشگاه‌های فراسرزمینی نقشی محوری در افزایش فروش نفت‌خام ایران داشته است. ایران با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های انرژی کشورهای هدف، ضمن تقویت روابط دیپلماتیک، بازار تضمینی نفت‌خام خود را تضمین کرده است. این استراتژی که متکی بر تخصص جوانان ایرانی و شرکت‌های دانش بنیان است، در مواجهه با تحریم‌های امریکا مؤثر واقع شده است. این امر بر اهمیت تداوم توسعه و بومی‌سازی خدمات فنی و مهندسی در بخش‌های مختلف برای پیشبرد رشد اقتصادی و دستیابی به خودکفایی در صنایع استراتژیک تأکید می‌کند.

محمدعلی رنجبر کارشناس حوزه علم و فناوری:

ایران برای تنوع بخشیدن به منابع صادرات نفت خام خود استراتژی بازاریابی تضمینی را اتخاذ کرده است. این رویکرد شامل همکاری با کشورهایی است که با ایران همسو هستند و نیاز به بازسازی زیرساخت‌های پالایشی خود دارند. ایران با بهره‌گیری از تخصص فنی و مهندسی می‌تواند بازار تضمین شده‌ای را برای صادرات نفت خام خود به این پالایشگاه‌های بازسازی شده تضمین کند

حمید بهزادی بخش کارشناس اقتصادی:

بازسازی پالایشگاه ال پالیتو در ونزوئلا گواهی بر نبوغ و تخصص شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی است. این تلاش نه تنها باعث احیای یک پالایشگاه مستهلک شده است، بلکه درآمدهای نفتی ایران را نیز به میزان قابل توجهی افزایش داده است. ایران با استفاده از تجهیزات بومی‌سازی شده و دانش فنی، پالایشگاه ال پالیتو را با موفقیت نوسازی و بازسازی که است به افزایش صادرات ۱۶۰ هزار بشکه‌ای و ۴ میلیارد دلاری درآمد نفتی ایران منجر شده است

«جوان» آورده‌های اقتصادی ورود به بازار انرژی امریکای لاتین را بررسی می‌کند

ورود به بازار انرژی امریکای لاتین با فناوری ایرانی

دانش‌بنیان‌ها پل ورود نفت‌خام، تجهیزات و تکنولوژی ایرانی به صنعت انرژی امریکای لاتین به شمار می‌روند

رهیافت انرژی ایران در زمینه تجارت نفت خام در دولت سیزدهم متحول شده، به طوری که کشورمان تصمیم گرفته است به سمت بازارسازی تضمینی برای تجارت نفت خام خود برود و با کنار گذاشتن روش سنتی تجارت نفت و با تکیه بر توان فنی و مهندسی داخلی، بر سرمایه‌گذاری مستهلک شده کشورهای تحریمی یا همسو با ایران متمرکز شود که دارای زیرساخت‌های پالایشگاهی نیمه‌فعال و مستهلک بوده و نیازمند بازسازی و نوسازی با جایگزینی تجهیزات گلوگاهی و همچنین فرآیندهای تولیدی هستند و از طریق شرکت‌های توانمند دانش‌بنیان صنعت پالایشگاهی به سمت بازسازی این پالایشگاه‌ها بروند و ما به ازای خدمات فنی و مهندسی صادر شده، سهامدار پالایشگاه فراسرزمینی مذکور شوند. همچنین با توجه به جایگزینی تجهیزات و فرآیند گلوگاهی ایرانی در پالایشگاه‌های بازسازی شده، نفت خام ایران به عنوان خوراک این پالایشگاه نیز مورد استفاده قرار خواهد گرفت. همزمان تجهیزات و فرآیندهای گلوگاه ایران وارد پالایشگاه‌های نوسازی شده و نفت خام ایران به عنوان خوراک این پالایشگاه‌ها استفاده می‌شود. این رویکرد به ایران اجازه می‌دهد تا به بازارهایی نفوذ کند و به دلیل عدم سرمایه‌گذاری و تحریم‌ها، ورود به آن دشوار بوده است. بدین ترتیب یک ابتکار کلیدی در تغییر سازوکارهای تجارت انرژی ایران صورت گرفته است و شاهد توسعه صادرات نفت خام ایران به بازارهای جدید ساخته شده هستیم.

بخش نفت و گاز جنبه حیاتی توسعه اقتصادی به ویژه در کشورهایی مانند ایران است که بزرگ‌ترین ذخایر نفت و گاز جهان را در اختیار دارد. با این حال تجارت نفت خام ایران به شدت به تعداد محدودی از پالایشگاه‌ها وابسته است و سرمایه‌گذاری ناکافی در زیرساخت‌های زنجیره ارزش نفت منجر به محدودیت‌های شدید در بازار صادرات این کشور شده که با تحریم‌های غرب علیه تجارت نفت ایران تشدید شده است.

با توجه به این وضعیت ناگوار، ایران با کنار گذاشتن روش‌های سنتی تجارت و استفاده از توان فنی و مهندسی داخلی خود، به دنبال تضمین بازار قوی‌تری برای تجارت نفت‌خام خود بوده است. این تغییر همچنین شامل تمرکز بر سرمایه‌گذاری مستهلک شده کشورهایی است که تحریم یا همسو با ایران هستند و زیرساخت‌های پالایشگاهی نیمه‌فعال و مستهلک شده نیاز به نوسازی و نوسازی دارند. استراتژی ایران بر بازسازی این پالایشگاه‌ها از طریق شرکت‌های دانش‌بنیان توانمند در صنعت پالایشگاه، جایگزینی تجهیزات گلوگاه و فرآیندهای تولید برای تبدیل‌شدن به سهامدار پالایشگاه فراسرزمینی متمرکز است.

یکی از مناطقی که امکان حضور ایران در بازار انرژی آن وجود دارد، امریکای لاتین است که دارای تعداد زیادی پالایشگاه نیمه فعال است و نیاز به نوسازی دارند. بنابراین ایران با تکیه بر دانش فنی و مهندسی به بازار انرژی این منطقه ورود کرده و به این ترتیب با نبوغ ایرانی دروازه ورود نفت خام ایران به بازار بکر انرژی امریکای لاتین شده است. ایران با تکیه بر دانش فنی و مهندسی خود گام‌های مهمی در بازار انرژی این منطقه برداشته است. این استراتژی دروازه حیاتی برای نفت خام ایران به بازار انرژی بکر امریکای لاتین است و اولین کشوری که این ابتکار کلیدی در آن صورت گرفته است کشور ونزوئلا بوده که ایران دو پالایشگاه نیم فعال را بازسازی کرده است و ونزوئلا یکی از ذینفعان اصلی این استراتژی بوده است. طبق آمار وزارت نفت ایران، صادرات نفت خام و میعانات گازی ایران از ۴۰ هزار بشکه به ۲۰۰ هزار بشکه افزایش یافته است و عملاً دانش‌بنیان‌ها پل ورود نفت خام، تجهیزات و تکنولوژی ایرانی به صنعت انرژی امریکای لاتین بوده و بسیار موفق نیز عمل کرده و قرار است در صنعت گاز و پتروشیمی نیز دوباره دانش‌بنیان‌های ایرانی برای توسعه تجارت انرژی به این منطقه ورود داشته باشند. نقش شرکت‌های دانش‌بنیان در این فرآیند بسیار مؤثر بوده است. آنها به عنوان پلی برای ورود نفت خام، تجهیزات و فناوری ایران به صنعت انرژی امریکای لاتین عمل می‌کنند.

موفقیت اولیه این استراتژی امیدوارکننده بوده است و در سال ۱۴۰۱ بخش نفت و گاز با این رویکرد مهم بخش اول رشد اقتصادی در بین بخش‌های مختلف اقتصادی ایران بوده و توانسته است رشد اقتصادی با نفت ایران را نسبت به رشد اقتصادی بدون نفت بیشتر کند. ایران با استفاده از توانمندی‌های فنی و مهندسی داخلی خود توانسته است محدودیت‌های تجاری سنتی را دور بزند و وارد بازارهای جدید شود. این رویکرد اهمیت دانش را به عنوان پایه‌ای برای توسعه اقتصادی و تجارت بین‌المللی برجسته می‌کند.

ورود نفت خام، تجهیزات و فناوری ایران به صنعت انرژی امریکای لاتین گواهی بر قدرت استراتژی‌های جدید در به کارگیری از ظرفیت دانش بنیان‌های نفتی است که این امر بر پتانسیل چنین استراتژی‌هایی برای غلبه بر موانع اقتصادی و سیاسی و تسهیل رشد تجارت بین‌المللی تأکید می‌کند. از آنجا که ایران به اصلاح و گسترش این رویکرد ادامه می‌دهد، پل ساخته شده بر پایه دانش احتمالاً به فرصت‌های بیشتری برای رشد و توسعه اقتصادی در آینده منجر خواهد شد.

■ تنوع بخشیدن به مبادی صادراتی کشور با ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان

محمدعلی رنجبر کارشناس حوزه علم و فناوری با اشاره به عملکرد مناسب ایران در به‌کارگیری از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی به «جوان» می‌گوید: «یکی از اقدامات مهم دولت سیزدهم در زمینه توسعه دیپلماسی انرژی و به کارگیری دیپلماسی فعالانه انرژی به سمت استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه ساخت تجهیزات بومی‌سازی شده و صادرات آنها برای بازسازی پالایشگاه‌های مستهلک شده در منطقه امریکای جنوبی به کار گرفته که بسیار موفقیت‌آمیز نیز بوده است.»

وی می‌افزاید: «تکیه بر تعداد محدودی از مقاصد صادراتی می‌تواند ایران را در معرض تنش‌های ژئوپلتیکی، اختلالات بازار یا تغییر الگوهای تقاضا قرار دهد. تنوع بخشی به کاهش این خطرات با گسترش حجم صادرات در بازارهای مختلف کمک می‌کند. تنوع منابع صادراتی نفت خام برای هر کشور تولیدکننده نفت از جمله ایران از اهمیت بالایی برخوردار است. اتکای بیش از حد به تعداد محدودی از مقاصد صادراتی می‌تواند اقتصاد یک کشور را در معرض خطرات و آسیب‌پذیری‌های قابل توجهی قرار دهد.»

این کارشناس حوزه علم و فناوری در زمینه تنوع بخشیدن به منابع صادرات نفت خام ایران تأکید می‌کند: «ایران برای تنوع بخشیدن به منابع صادرات نفت خام خود، استراتژی بازاریابی تضمینی را اتخاذ کرده است. این رویکرد شامل همکاری با کشورهایی است که با ایران همسو هستند و نیاز به بازسازی زیرساخت‌های پالایشی خود دارند. ایران با بهره‌گیری از تخصص فنی و مهندسی می‌تواند بازار تضمین شده‌ای را برای صادرات نفت خام خود به این پالایشگاه‌های بازسازی شده تضمین کند. بازسازی زیرساخت‌های پالایشی در کشورهای همسو با ایران فرصت قانع‌کننده‌ای برای تنوع‌بخشی است. بسیاری از این کشورها دارای پالایشگاه‌های نیمه فعالند که نیازمند نوسازی و ارتقا هستند. ایران با سرمایه‌گذاری در بازسازی این پالایشگاه‌ها می‌تواند در فرآیند پالایش سهمی داشته باشد و بازاری را برای صادرات نفت خام خود تضمین کند. علاوه بر بازسازی زیرساخت‌های پالایشی، ایران می‌تواند منابع صادرات نفت خام خود را با مشارکت در مبادلات انرژی متنوع‌تر کند. بورس انرژی بستری را برای معاملات شفاف و کشف قیمت فراهم می‌کند. با عرضه نفت خام در مبادلات انرژی، ایران می‌تواند به مجموعه وسیع‌تری از خریداران از جمله شرکت‌های نفتی بین‌المللی، بازرگانان و پالایشگاه‌ها دسترسی داشته باشد که این امر تنوع بازار را تسهیل می‌کند و دید ایران را در بازار جهانی انرژی افزایش می‌دهد.»

رنجبر در پایان خاطرنشان می‌کند: «تنوع بخشیدن به منابع صادرات نفت خام ایران برای ثبات و رشد اقتصاد این کشور بسیار مهم است. با اتخاذ استراتژی بازاریابی تضمینی و سرمایه‌گذاری در بازسازی زیرساخت‌های پالایشی در کشورهای همسو با ایران، کشور می‌تواند خطرات را کاهش و ثبات درآمد را افزایش دهد و به بازارهای جدید دست یابد.»

■ افزایش ۴ میلیارد دلاری درآمد ایران با بازسازی پالایشگاه ال پالیتو ونزوئلا

حمید بهزادی بخش کارشناس اقتصادی با اشاره به اهمیت درآمدهای نفتی و توسعه تجارت نفت خام ایران برای رشد اقتصادی کشور به «جوان» می‌گوید: «درآمدهای نفتی برای رشد اقتصادی ایران بسیار اهمیت دارند. به عنوان یکی از کشورهای تولیدکننده نفت، درآمدهای نفتی می‌توانند تأثیر قابل توجهی بر توسعه و رشد اقتصادی کشور داشته باشند. یکی از اهمیت‌های درآمدهای نفتی در رشد اقتصادی ایران، ایجاد فرصت‌های بیشتر برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های اقتصادی است. با تأمین منابع مالی مناسب از طریق درآمدهای نفتی، دولت می‌تواند به سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی مانند توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل، صنعت، آب و برق و غیره بپردازد. این سرمایه‌گذاری‌ها می‌توانند به ایجاد شغل و رشد اشتغال در کشور کمک کرده و اقتصاد را پیش ببرند. علاوه بر این، درآمدهای نفتی می‌توانند به توسعه بخش صادرات کمک کنند. با تأمین ارز از طریق فروش نفت خام، کشور می‌تواند به توسعه صادرات و گسترش بازارهای خارجی بپردازد. این به عنوان یک منبع درآمد ضروری برای کشور می‌تواند باعث تعادل تجاری و توسعه صنایع صادراتی شود.»

وی می‌افزاید: «درآمدهای نفتی می‌توانند به تأمین نیازهای اجتماعی مورد نیاز کشور کمک کنند. با تأمین منابع مالی کافی، دولت می‌تواند به بهبود و توسعه بخش‌های عمومی مانند بهداشت، آموزش، زیرساخت‌های اجتماعی و غیره اقدام کند؛ این بهبودها می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی مردم و افزایش رفاه جامعه کمک کند. بنابراین درآمدهای نفتی برای رشد اقتصادی ایران بسیار اهمیت دارند و می‌توانند به توسعه زیرساخت‌ها، افزایش تولید، توسعه صادرات و بهبود شرایط اجتماعی کمک کنند. با این حال، برای پایداری اقتصادی، باید به تعادل در استفاده از این درآمدها، توسعه بخش‌های دیگر اقتصادی و کاهش وابستگی به منابع نفتی توجه کرد.»

بهزادی بخش ادامه می‌دهد: «پالایشگاه‌های کشورهای امریکای لاتین به دلایل مختلف نظیر تحریم و عدم وجود سرمایه‌گذار بسیار مستهلک شده‌اند. پالایشگاه ال پالیتو، واقع در ونزوئلا نیز یکی از این پالایشگاه‌هاست که با چالش‌های متعددی از جمله زیرساخت‌های قدیمی، تعمیر و نگهداری ناکافی و کاهش ظرفیت تولید مواجه بود که این مسائل منجر به کاهش قابل توجه توانایی‌های پالایشگاه شد و بر تولید نفت خام و پتانسیل صادرات ونزوئلا تأثیر گذاشت. شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی نقشی محوری در بازسازی و نوسازی پالایشگاه ال پالیتو داشتند. این شرکت‌ها تخصص فنی، راه‌حل‌های نوآورانه و تجهیزات بومی‌سازی شده خود را برای بازسازی زیرساخت‌های مستهلک شده و افزایش کارایی عملیاتی پالایشگاه به ارمغان آوردند. با تلاش شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی، پالایشگاه ال پالیتو روند نوسازی جامعی را طی کرد. تجهیزات قدیمی جایگزین شدند و فناوری‌های پیشرفته برای بهینه‌سازی فرآیندهای تولید، افزایش ظرفیت پالایش و بهبود کیفیت محصول معرفی شدند. این حرکت نوسازی منجر به افزایش قابل توجهی در تولید نفت خام و قابلیت‌های پالایش شد و به افزایش درآمد برای ایران و ونزوئلا کمک کرد.»

این کارشناس اقتصادی در رابطه با اهمیت بازسازی پالایشگاه ال پالیتو در ونزوئلا و درآمدزایی ۴میلیارد دلاری برای ایران از طریق این بازسازی با کمک شرکت‌های توانمند ایرانی خاطرنشان می‌کند: «بازسازی پالایشگاه ال پالیتو در ونزوئلا گواهی بر نبوغ و تخصص شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی است. این تلاش نه تنها باعث احیای یک پالایشگاه مستهلک شده است، بلکه درآمدهای نفتی ایران را نیز به میزان قابل توجهی افزایش داده است. ایران با استفاده از تجهیزات بومی‌سازی شده و دانش فنی، پالایشگاه ال پالیتو را با موفقیت نوسازی و بازسازی کرده است که به افزایش صادرات ۱۶۰ هزار بشکه‌ای و ۴ میلیارد دلاری درآمد نفتی ایران منجر شده است. همکاری موفق ایران و ونزوئلا به عنوان الگویی برای سایر کشورهایی است که به دنبال احیای زیرساخت‌های انرژی خود از طریق تخصص شرکت‌های دانش‌بنیان هستند. این شناخت شرکت‌های ایرانی را به عنوان شرکای قابل اعتماد برای پروژه‌های بازسازی پالایشگاه‌های آینده در سراسر جهان قرار می‌دهد.»

■ جمع بندی

به نظر می‌رسد شاهد نوعی پارادایم شیفت در رهیافت دیپلماسی انرژی کشور هستیم و استمرار این مسیر می‌تواند ضمن تضمین همکارهای منطقه‌ای و بین‌المللی ایران، آورده‌های اقتصادی زیادی نیز داشته باشد. البته استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان در سایر حوزه‌ها نیز می‌تواند به ارزآوری و در نتیجه شکوفایی اقتصاد متروک بازمانده از دهه ۹۰ کمک کند.

یادداشت

توسعه صادرات نفت خام با دانش‌بنیان شدن صنعت نفت و گاز

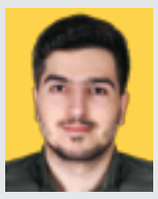

فرشاد جامع
کارشناس انرژی

توسعه تجارت نفت خام ایران مستلزم ایجاد بازار تضمینی برای فروش نفت این کشور است. یکی از راهبردهای مورد استفاده در این سیاست شامل سرمایه‌گذاری مستقیم در زیرساخت انرژی کشورهای همسو با ایران در امریکای جنوبی و آفریقاست. هدف ایران با استفاده از صادرات خدمات و تجهیزات فنی مهندسی بومی‌سازی شده ایرانی، بازسازی پالایشگاه‌های نیمه فعال برای استفاده کامل از ظرفیت آنهاست.

ایران برای تسهیل در بازسازی پالایشگاه‌های نیمه فعال به توانمندی شرکت‌های دانش‌بنیان خود در صنعت نفت و گاز متکی است. این شرکت‌ها نقش مهمی در نوسازی پالایشگاه‌ها و تأمین سهام ایران در مدیریت این تأسیسات دارند. علاوه بر این، آنها فروش نفت خام ایران را در پالایشگاه‌های نوسازی شده امکان پذیر می‌کنند و در نتیجه تجارت نفت خام ایران را گسترش می‌دهند.

از طریق بازسازی پالایشگاه‌ها و مشارکت ایران در مدیریت آنها، این کشور به بازارهای جدید و تضمینی نفت خام خود دسترسی پیدا می‌کند. ایران با بهره‌گیری از شرکت‌های دانش‌بنیان خود صادرات موفق خدمات و تجهیزات صنعت پالایش را تضمین می‌کند. این رویکرد حضور ایران را در منطقه امریکای جنوبی تقویت می‌کند و به توسعه دیپلماسی فعال انرژی کمک می‌کند.

تجربه موفق نوسازی پالایشگاه‌های نیمه فعال در امریکای جنوبی راه را برای مشارکت بیشتر شرکت‌های دانش‌بنیان در بخش انرژی از جمله صنایع گاز و پتروشیمی هموار کرده است. حضور این شرکت‌ها باعث افزایش توانمندی و نفوذ ایران در منطقه به ویژه امریکای جنوبی می‌شود. قدرت شرکت‌های دانش‌بنیان از دیپلماسی فعال انرژی ایران در این منطقه مهم حمایت می‌کند.

به عنوان یک نمونه عینی از استراتژی ایران، بازسازی پالایشگاه ال پالیتو کارایی آن را نشان می‌دهد. پیش از این ایران نفت‌خام یا میعانات گازی به این پالایشگاه صادر نمی‌کرد، اما با حمایت خدمات فنی و مهندسی ایران، ظرفیت عملیاتی این پالایشگاه افزایش یافته است و در حال حاضر روزانه بیش از ۱۰۰ هزار بشکه نفت خام و میعانات گازی صادر می‌کند. مراحل بازسازی این پالایشگاه شامل فعال‌سازی ۱۵ هزار بشکه در روز از ظرفیت ۱۵۰ هزار بشکه‌ای آن در ابتدا بود و برنامه‌ریزی برای رسیدن به ۱۴۰ هزار بشکه در روز در فاز بعدی بود.

ایران و ونزوئلا در دولت سیزدهم مسیری تازه برای توسعه همکاری‌ها در پیش گرفته‌اند و این کشور امریکای لاتین یکی از نقاط کانون دیپلماسی وزارت نفت بوده و همکاری‌های گسترده‌ای در این زمینه در حال اجراست.

در جریان سفر اردیبهشت ۱۴۰۱ اوجی و هیئت همراه به ونزوئلا قرارداد و تفاهمنامه‌های پرشماری در زمینه توسعه و تولید در میدان‌های نفت و گاز، ارتقا و نوسازی پالایشگاه‌ها و بهره‌گیری از ظرفیت‌های پالایشگاهی، آموزش سرمایه انسانی و کارشناسی در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی، صدور خدمات فنی مهندسی و انتقال فناوری و توسعه بازارهای صادراتی نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی امضا شد.

در همین حال طی سفر رسمی خردادماه نیکلاس مادورو، رئیس‌جمهوری ونزوئلا به ایران که به دعوت رسمی سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری انجام شده بود، تهران و کاراکاس افزون بر سند جامع همکاری‌های راهبردی ۲۰ساله، اسنادی را برای همکاری در زمینه‌های سیاسی، فرهنگی، گردشگری، اقتصادی، نفتی و پتروشیمی امضا کردند.

وزیر نفت مهر پارسال از راه‌اندازی نخستین پالایشگاه فراسرزمینی به نام ال پالیتو در ونزوئلا و پالایش روزانه ۱۰۰هزار بشکه نفت خام میدان‌های کشور در این مجتمع پالایشی خبر داده بود. ایجاد بازار تضمین شده برای نفت خام ایران جنبه حیاتی استراتژی توسعه تجارت این کشور است. ایران با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های انرژی کشورهای همسو و بهره‌گیری از تخصص شرکت‌های دانش‌بنیان، پالایشگاه‌های نیمه‌فعال را بازسازی کرده و در مدیریت آنها سهمی را تضمین می‌کند. این رویکرد نه تنها تجارت نفت خام ایران را گسترش می‌دهد، بلکه حضور آن را در مناطقی مانند امریکای جنوبی نیز تقویت می‌کند. نوسازی موفقیت‌آمیز پالایشگاه‌هایی مانند ال پالیتو، اثربخشی این استراتژی را در دستیابی به اهداف ایران و تقویت دیپلماسی انرژی این کشور نشان می‌دهد.